

ÅRSRAPPORT

2019

MANNHEIMER
SWARTLING

ÅRSRAPPORT

2019

Innehåll

MANAGING PARTNER HAR ORDET

Nu skyndar vi på omställningen	6
--------------------------------	---

NEDSLAG I VERKSAMHETEN

Om byrån	8
Stor efterfrågan på grön obligation	12
Penningtvätt – mer än en bankfråga	13
I centrum för internationell tvistlösning	16
Nytt klimat för tvister	17
En digital satsning	18
En orolig värld	19
Uppdrag i urval 2019	20

SÅ ARBETAR VI HÅLLBART

Mannheimer Swartlings syn på hållbarhet	22
En drivande kraft inom hållbar affärsjuridik	24
Att leva som vi lär	26
Med utredningar i fokus	29
En stark röst i samhället	31

Mannheimer Swartling hållbarhetsrapporterar i enlighet med årsredovisningslagen och Global Reporting Initiative. Hållbarhetsrapporten enligt årsredovisningslagen består av denna rapport samt dokumentet Information om Mannheimer Swartlings hållbarhetsrapportering, och hålls tillgänglig på www.mannheimerswartling.se/hallbarhet.

TEXT Jonas Malmberg och Mannheimer Swartling

FOTO Joachim Lundgren

GRAFISK FORM Nordic Morning

© Mannheimer Swartling 2020

Nu skyndar vi på omställningen

Genom geopolitisk oro, digitalisering och den pågående omställningen till ett mer hållbart näringsliv är god anpassningsförmåga kanske viktigare än någonsin. Mannheimer Swartling är ett 560 personer starkt, mångsidigt lag. Med klienternas långsiktiga affärsnytta i fokus vågar vi anpassa oss och se möjligheter när spelplanen förändras.

Den industriella omställningen från fossilt till förnybart pågår för fullt ute i samhället. På Mannheimer Swartling ser vi det varje dag. Vi finns med som rådgivare i många av de transaktioner där svenska och utländska aktörer investerar miljardbelopp i gröna energikällor, fossilfri teknologi och energieffektiv infrastruktur. Många av våra klienter är just nu mitt inne i en teknisk transformation av historiska proportioner, och de är inte ensamma i förändringen. Samhället och världen står inför en omställning som inbegriper oss alla – som yrkesarbetande, privatpersoner, samhällsmedborgare, rådgivare och beslutsfattare. Frågan är inte vem som vågar anpassa sig utan vem som vågar att inte anpassa sig?

”Frågan är inte vem som vågar anpassa sig utan vem som vågar att inte anpassa sig?”

Vi kan stolt konstatera att Mannheimer Swartling är ett företag som anpassar sig. Sedan flera år arbetar vi med hållbarhet som en integrerad del av vår rådgivning till klienterna. Vi är medlemmar i Global Compact och innehar för närvarande ordförandeposten i Global Compact Network Sweden. Tillsammans med övriga medlemsföretag kommer vi att arbeta för att påskynda processen så att svenska företag snabbare ska kunna anpassa sitt arbete med att uppnå de globala målen för hållbar utveckling.

På Mannheimer Swartling arbetar vi samtidigt kontinuerligt med att utveckla vår egen verksamhet i en mer hållbar riktning. Under året har vi med hjälp av externa experter gjort en genomgående analys av byråns samlade

klimateffektivitet. Detta kommer vi härnäst att göra årligen eftersom det ger oss ett välgrundat beslutsunderlag när vi utvecklar och kalibrerar vårt miljöarbete. Vi har inlett ett projekt där vi försöker mäta klimateffektiviteten av vår egen rådgivning. Jag gläds också åt att Mannheimer Swartling som första advokatbyrå, och faktiskt som första stora företag i Sverige, blivit certifierad av Gapminder, organisationen som grundades av professor Hans Rosling och driver opinionsbildning världen över för en faktabaserad världsbild.

I näringslivet har hållbarhet blivit ett begrepp som används så flitigt att det ibland nästan känns utslitet. Men för oss på Mannheimer Swartling är hållbarhet i vid mening mer än ett begrepp. Det är en aspekt som vi vill se i allt vi gör.

2019 I BACKSPEGELN

För flera av våra klienter var 2019 ett år som präglades av viss ekonomisk inbromsning och tilltagande geopolitisk oro. Industrins orderingångar minskade till följd av vikande efterfrågan och politisk osäkerhet. Handelskonflikten mellan USA och Kina, Storbritanniens utdragna sorti ur EU, Rysslands och Turkiets inblandning i Syrienkriget och de högerpopulistiska partiernas frammarsch i EU har sammantaget resulterat i en osäkerhet inför framtiden som avspeglar sig i såväl den inhemska konsumtionen som företagets investeringar. Samtidigt fortsätter de megatrender som just nu präglar den globala ekonomin att forma vår närmaste omvärld. Digitalisering av allt fler tjänster och produkter, övergången från fossila till förnybara energisystem och en tilltagande urbanisering sätter alltjämt sin prägel på både vår inhemska ekonomi och det internationella handelsutbudet. I Sveriges fall eldas utvecklingen ytterligare på av en billig valuta som sänkt priset på våra exportprodukter och inhemska tillgångar. Följaktligen blev det under året avsevärt billigare för utländska investerare att köpa svenska företag, fastigheter och naturtillgångar.

Samtidigt har Stockholm befäst sin position som knutpunkt för internationella tvister, när allt fler amerikanska, ryska, kinesiska och europeiska företag valt att förlägga sina processer hos Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut, SCC.

Sammantaget resulterade allt detta i en ökad efterfrågan på kvalificerad affärsjuridisk rådgivning. 2018 var omsättningsmässigt vårt starkaste år dittills och under 2019 fortsatte intäkterna att öka med närmare tio procent. Främst har detta sin förklaring i att karaktären på våra juridiska tjänster har förändrats. Mannheimer Swartling har i kraft av sin storlek och mångsidighet med 26 verksamhets- och branschgrupper stärkt sin

ställning som expert på klienternas allra mest komplicerade affärer och tvister. Det har gjort oss mindre konjunkturkänsliga eftersom den mer rutinmässigt utförda bolagsjuridiken i hög utsträckning tenderar att svänga med den övriga marknaden.

ANSVAR FÖR KLIENTER OCH MEDARBETARE

Mannheimer Swartling är Sveriges ledande affärsjuridiska byrå och med detta följer ett stort ansvar. Först och främst har vi ett ansvar gentemot våra klienter som självklart förväntar sig att vi levererar marknads bästa affärsjuridiska rådgivning. Kvaliteten i vårt arbete mäts inte i antalet vunna tvister eller genomförda transaktioner utan i våra klienters långsiktiga affärsnytta. Det är genom att leverera affärsjuridik som skapar förutsättningar för klienterna att utveckla sina affärer som vi lyckas i vårt uppdrag. Vårt mål med rådgivningen är att överträffa klienternas högt ställda förväntningar.

Mannheimer Swartling må vara en institution på marknaden, men till syvende och sist är vi ett konsultföretag där de enskilda medarbetarna är vår absolut viktigaste tillgång. När de ges de rätta förutsättningarna att prestera bra så presterar hela byrån bra. Därför lägger vi varje år ner stora resurser på att utbilda och utveckla våra medarbetare. Alla våra nyanställda jurister erbjuds ett sexårigt internt utbildningsprogram som fungerar som ett praktiskt komplement till den akademiska teorin från universitetet. Av samma skäl arbetar vi också målmedvetet med att skapa en arbetsmiljö för våra medarbetare som är hållbar på ett individuellt plan. Konkret handlar det om att Mannheimer Swartling måste tillhandahålla ett modernt ledarskap byggt på empati, handledning och delaktighet.

Vår enormt starka företagskultur ser jag som den viktigaste förklaringen till att Mannheimer Swartling år efter år toppar Universums lista när Sveriges juriststudenter rankar de mest attraktiva arbetsgivarna i landet. För sjuttonde året i rad toppar vi listan över advokatbyråer och för andra året i rad innehar vi topplatsen när de blivande juristerna får rangordna den mest attraktiva arbetsgivaren alla kategorier.

STÄNDIG UTVECKLING

Som nyanställd medarbetare på Mannheimer Swartling tar man omedelbart plats i ett välfungerande och dynamiskt lag där alla – oavsett ålder och erfarenhet – förväntas hjälpa varandra. Vår ägarmodell där vi som enda stora svenska advokatbyrå tillämpar modellen med ett så kallat pure lockstep, där alla partners delar lika på vinsten helt oberoende av arbetsinsats, utgör grunden i en organisation där alla klienter är byråns klienter och laget är

”Vårt mål med rådgivningen är att överträffa klienternas högt ställda förväntningar.”

viktigare än jaget. Vi delar nämligen inte bara på vinsten, utan också på kunskapen, erfarenheterna och idéerna.

På Mannheimer Swartling brukar vi ofta framhålla att vi är framgångsrika i att forma våra unga medarbetare. Sanningen är ju också att våra unga medarbetare i hög utsträckning även formar Mannheimer Swartling. Vi ser det tydligast i den digitala utvecklingen, där vi ligger i den absoluta framkanten även i en internationell jämförelse. Allt mer juridiskt arbete kan i dag göras med hjälp av AI och andra digitala hjälpmedel. Sverige är en nation av ”early adopters” och för våra associates är det självklart att förbättra, förenkla och effektivisera den juridiska rådgivningen med hjälp av digitala verktyg och AI på ett sätt som gör rådgivningen mer kostnadseffektiv för klienterna. Mannheimer Swartling har de senaste fem åren lagt ner stora resurser på att digitalisera arbetsprocesser och implementera AI-system, men de som verkligen får oss att använda den nya tekniken är våra yngsta medarbetare.

Oavsett om du är partner eller associate, IT-specialist eller kock i vår restaurang, mångårig medarbetare eller nyanställd, och oavsett kön eller ursprung, så ingår du i vårt lag där vi tillsammans uppmuntrar varandra till egna initiativ och kreativt tänkande. Det har skapat en arbetsplats som är både dynamisk och väldigt rolig att gå till varje dag.

Med dessa ord vill jag tacka alla medarbetare och klienter för det gångna året.

JAN DERNSTAM

Managing Partner, Mannheimer Swartling

Om byrån

Vår affärsidé är enkel – Mannheimer Swartling ska leverera marknadens bästa affärsjuridiska rådgivning. Vi drivs av att ständigt utmana oss själva och våra klienter att tänka nytt och utforska de möjligheter som följer med ökad globalisering, digitalisering och kraven på ett långsiktigt, hållbart agerande.

Med rötterna i Sverige är Mannheimer Swartling idag en internationellt verksam fullservicebyrå med verksamhet också i Belgien, Ryssland, Kina och USA. Totalt är vi drygt 560 medarbetare, av vilka cirka 400 är jurister.

2019 var ett starkt år för byrån där vi medverkade i några av de mest komplexa och intressanta uppdragen kring uppmärksammade frågor som penningtvätt, gröna obligationer och investeringstvister. Totalt omsatte byrån 1,33 miljarder kronor.

Vi är mycket stolta över att klienter och företag även i år har rankat oss som den främsta affärsjuridiska byrån i Sverige via rankningsinstitut som TNS Sifo Prospera, Who's Who Legal och IFLR. För 17:e året i rad är vi juriststudenternas förstahandsval bland advokatbyråer i Sverige.

UNIK FÖRETAGSKULTUR

Nyckeln till våra framgångar ligger i vår företagskultur. Fundamentet bygger på en modell som kallas för pure lockstep.

Modellen innebär att alla partners delar lika på vinsten helt oberoende av arbetsinsats eller specialistområde och att övriga juristers ersättning baseras helt på erfarenhet. Pure lockstep är mer än en affärsmodell, och genomsyrar atmosfären i hela vår organisation. Den främjar också ett gränsöverskridande samarbete mellan kollegor, verksamhetsområden och kontor.

Hos oss ställs hela byråns samlade kunskaper till varje klients förfogande. Alla klienter är hela byråns klienter.

STYRKAN FINNS I TEAMET

Som klient ska man känna sig trygg med att alltid få högsta kvalitet och service oavsett vilket team man möter. Vår styrka sitter i den samlade kompetensen hos våra medarbetare, över kontors-, verksamhets- och branschgränser.

Tydliga värderingar

Vi är stolta över vår företagskultur som bygger på tre tydliga kärnvärden:

- *Kvalitet*, vi eftersträvar högsta kvalitet i allt vi gör
- *Affärsfokus*, vi håller oss ständigt uppdaterade på våra klienters affärsmässiga utmaningar och skräddarsyr lösningar utifrån dem
- *Laganda*, vi hjälper varandra och delar prestigelöst på kunskap och erfarenhet till förmån för hela byrån

Våra medarbetares kompetens täcker in allt från omfattande projekteringar vid transaktioner till komplicerade ärenden som kräver djup specialistkunskap, eller skiljeförfaranden och utdragna processer med offentliga myndigheter.

Med några av världens mest innovativa och nytänkande företag som klienter krävs det att vi ständigt utvecklas och kan erbjuda nya lösningar. Mannheimer Swartlings

VERKSAMHETSOMRÅDEN OCH BRANSCHGRUPPER

Arbetsrätt och pensioner
Bank och finans
Corporate Commercial
Corporate Sustainability and Risk Management
Energi och naturtillgångar
EU- och konkurrensrätt
Fastighetsrätt
Finansiella institutioner
Fonder och investeringar
Fordonsindustri
Företagsbeskattning
Företagsöverlåtelse
Försäkring
Health Care and Life Science
Immaterialrätt, marknadsrätt och medierätt
Infrastruktur och entreprenad
Kapitalförvaltning och finansiell reglering
Media och underhållning
Miljörätt
Offentlig upphandling
Private Equity
Publik M&A och aktiemarknad
Rekonstruktion och insolvens
Sjö- och transporträtt
Technology
Tvistlösning

KONTOR

Bryssel	Moskva
Göteborg	New York
Hongkong	Shanghai
Malmö	Stockholm

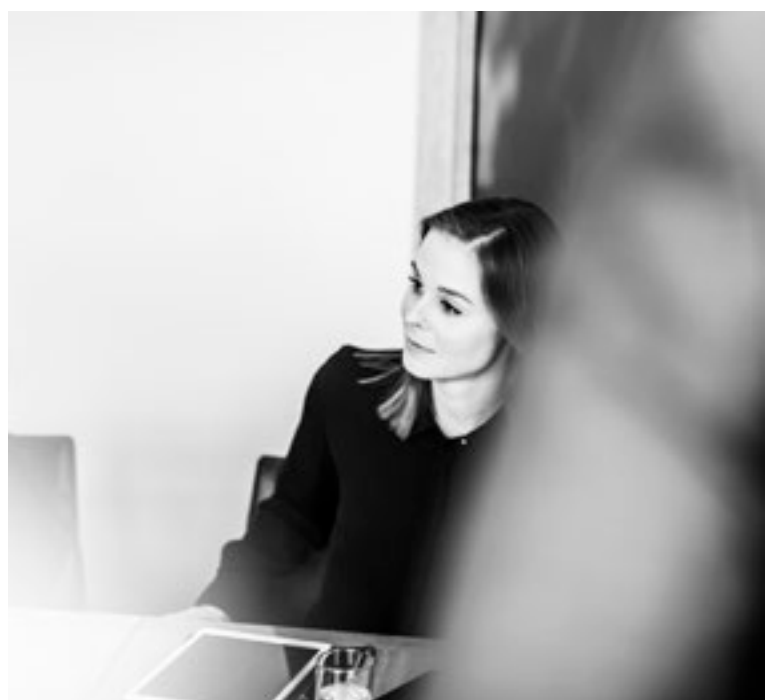
VERKSAMHETEN I SIFFROR 2019

	Antal
Medarbetare	560
varav jurister	410
varav partners	81
Omsättning, miljarder kronor	1,33

expertområde är juridiken, men våra uppdrag för klienterna sträcker sig bortom det rent juridiska. Idag omfattar vårt utbud av kvalificerad affärsjuridisk rådgivning även områden som affärsstrategi, omvärldsanalys och hållbarhet.

VI UTVECKLAR TALANGER

Som kunskapsföretag är kompetensen hos våra medarbetare helt avgörande. Vi lägger därför stor vikt vid att attrahera, rekrytera och utveckla de mest passionerade juristtalangerna. Vid rekryteringen letar vi särskilt efter egenskaper som entreprenörsanda, problemlösningsförmåga och samarbetsförmåga.

Ett urval av utmärkelser

SWEDEN LAW FIRM OF THE YEAR

Chambers Europe Awards for Excellence, 2009, 2011, 2012, 2015, 2016 och 2018.

POPULÄRASTE ADVOKATBYRÅN BLAND SVENSKA JURISTSTUDENTER

Universum (FöretagsBarometern), 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 och 2019.

SWEDISH LAW FIRM OF THE YEAR

IFLR; International Financial Law Review, 2005, 2006, 2007, 2008, 2010, 2012, 2015, 2016, 2018 och 2019.

LAW FIRM OF THE YEAR, SWEDEN

Who's Who Legal Awards, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2017, 2018 och 2019.

TOPPRANKAD I "OVERALL PERFORMANCE" I SVERIGE

TNS Sifo Prospera Tier 1 Law Firm Review Sweden, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 och 2019.

POPULÄRASTE ARBETSGIVAREN BLAND SVENSKA JURISTSTUDENTER

Universum (FöretagsBarometern), 2018 och 2019.

→ Alla nyanställda jurister går ett omfattande introduktionsprogram och det finns också möjlighet att prova på att arbeta inom olika områden genom arbetsrotation. Utöver att möjliggöra ännu bättre rådgivning till klienter är det ett sätt att öppna för ett bredare internt nätverk och att främja alla medarbetares lika möjligheter till utveckling. Samtliga jurister blir senior associates efter fem år på byrån.

Målet är att alla medarbetare ska känna sig välkomna, inkluderade och ha lika goda möjligheter att utvecklas i sitt yrke och som individer. Vi har ett omfattande internt utbildningsprogram och erbjuder möjligheten att arbeta på något av våra kontor utomlands. Vi arbetar

i kontors- och verksamhetsöverskridande team där medarbetarna har olika ålder och bakgrund. Nyanställda medarbetare får snabbt en inblick i spännande och komplexa uppdrag för klienter över hela världen där de guidas av mer seniora kollegor.

UTMANINGAR

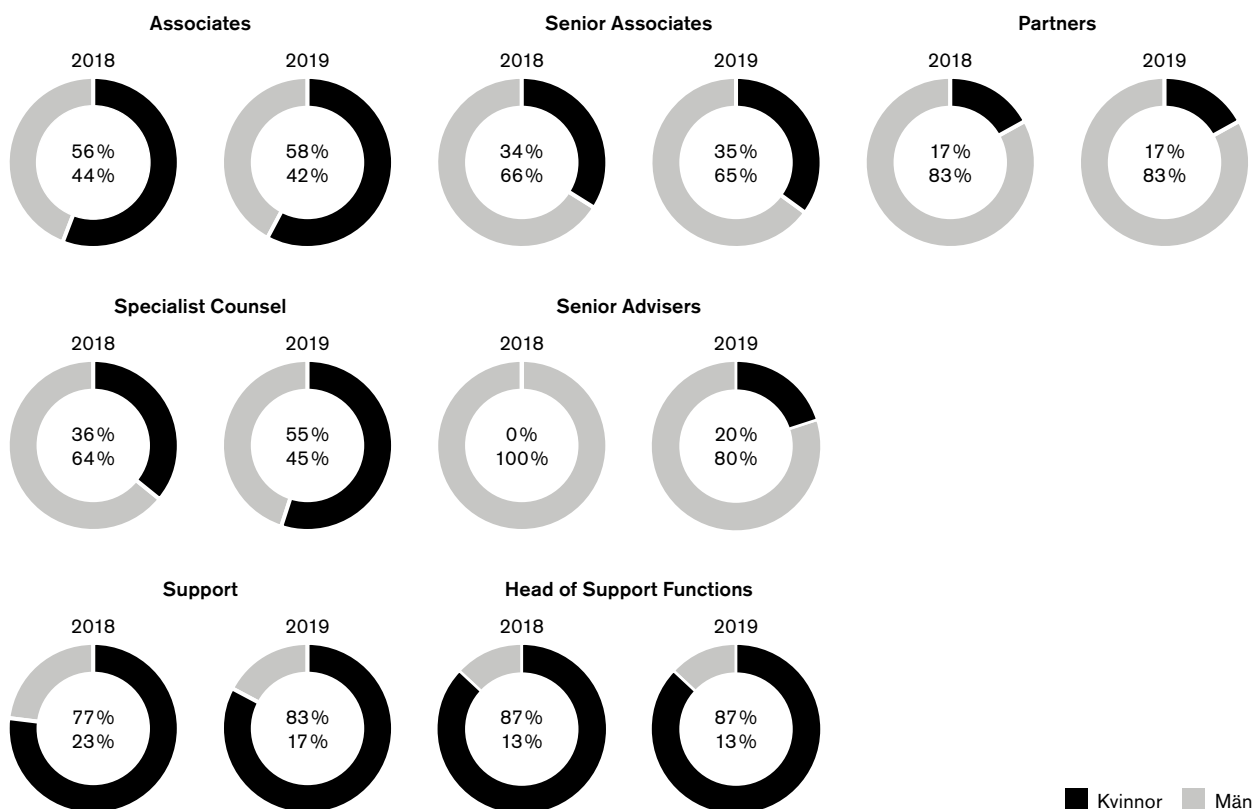
För att kunna leverera våra tjänster är det viktigt att vi hela tiden anpassar oss till de nya utmaningar och möjligheter våra klienter – och vi själva – ställs inför.

Digitaliseringens snabba framfart fortsätter att förändra landskapet för näringslivets aktörer. Som ett led i byråns digitaliseringsarbete etablerade vi under 2019 den nya affärsenheten MSA Innovation Lab – en enhet för innovation, samarbete och "legal tech". Syftet med labbet är att hantera och driva byråns innovationsarbete och utvecklingen av framtidens juridiska rådgivning. Inom enheten samarbetar vi bland annat med startup-bolag och ledande forskare inom digitalisering, samt utvecklar och tillhandahåller plattformar som våra klienter har tillgång till.

En annan stor utmaning för byrån handlar om att öka andelen kvinnliga partners. Som kunskapsföretag är det helt och hållet avgörande för oss att alla våra medarbetare trivs och har lika goda förutsättningar att stanna kvar på byrån. Jämställdhet är, och var även det gångna året, en av våra absolut mest prioriterade frågor. Förändringsarbetet tar tid men vi är på väg åt rätt håll. Av de nya partners som valdes in under hösten 2019 var 50 procent kvinnor. Sett över en tioårsperiod har motsvarande siffra varit 35 procent. Det handlar om att fortsätta arbeta stenhårt med frågan för att kunna säkra en långsiktigt positiv trendriktning. ■

KÖNSFÖRDELNING, %

Styrelsen

KLAS WENNSTRÖM

f. 1965. Partner, styrelseledamot 2005–2009 och 2015, styrelseordförande sedan 2016.

JAN DERNESTAM

f. 1969. Partner, styrelseledamot sedan 2009, Managing Partner sedan 2011.

EVA HÄGG

f. 1959. Partner, styrelseledamot 2003–2007 samt sedan 2016.

PETER LINDEROTH

f. 1962, Partner, styrelseledamot sedan 2015.

JESPER PRYTZ

f. 1970, Partner, styrelseledamot sedan 2016.

Stor efterfrågan på grön obligation

Mannheimer Swartling var legal rådgivare när Vattenfall noterade sin första gröna obligation på Stockholmsbörsen – den största gröna obligationen som listats där.

Onsdagen den 26 juni ringer det i klockan på Nasdaq Stockholm. Men det är inte aktierna i ett noterat börsbolag som byter ägare, utan företagsobligationer i ett stort statligt bolag som har noterats. Den svenska energijätten Vattenfall är helägd av svenska staten och befinner sig på behörigt avstånd från den volatila aktiemarknaden. Däremot har Vattenfall en historia av att ha noterade instrument på den europeiska obligationsmarknaden. Flera av Vattenfalls stora investeringar i nya produktionsanläggningar och företagsförvärv har delvis finansierats genom utfärdande av obligationer.

När Vattenfall sommaren 2019 emitterar en obligation under ett obligationsprogram till ett belopp om 500 miljoner euro, eller cirka 5,6 miljarder kronor, är det å ena sidan 'business as usual', å andra sidan ett nytt kapitel i bolagets historia. Obligationen som precis har satts på marknaden är nämligen en så kallad grön obligation, vilket innebär att de pengar som lånas in från obligationsinvesterarna är öronmärkta för projekt som främjar energiomställningen i enlighet med Vattenfalls gröna ramverk. Obligationstypen kan exempelvis investeras i vindkraftsparker, laddstolpar, fossilfri fjärrvärme, smarta nät, energieffektiviseringar och klimatsmarta industriprojekt. Följaktligen har detta obligationslån klassats som mörkgrönt av det norska kontrollinstitutet Cicero, vilket är den högsta miljöklassen som ett finansiellt instrument kan uppnå.

EN EFFEKTIV PROCESS

Emissionen genomförs med Citi, Deutsche Bank, Nordea och SEB som så kallade "joint book runners" medan Mannheimer Swartling med André Andersson, Daniel Khayyami och Jesper Bergman i spetsen är Vattenfalls juridiska rådgivare. Intresset för Vattenfalls gröna obligation är stort på finansmarknaden. Det dröjer bara ett par timmar från det att böckerna har öppnats till att erbjudandet är övertecknat.

– Vi gläder oss över det stora intresset för vår gröna obligation. Vattenfall blev först med en internationell emission under ett EMTN-program i Stockholm. Det

är också den första gröna obligationen av benchmarkstorlek i euro som emitteras här. Vi ser att det har varit en enkel och effektiv process som också känns naturlig för oss som ett europeiskt bolag med huvudkontor i Stockholm, säger Johan Gyllenhoff, Head of Finance & Group Treasurer på Vattenfall.

Nasdaq förknippas oftast med finansiella instrument som aktier, optioner och terminer. Men handelsplatsen är också centrum för handeln med obligationer där små såväl som stora, kommunala såväl som privatägda, bolag samsas. Sedan 2015 finns också Nasdaq Stockholms Sustainable Bond Market, en speciell lista med enbart obligationer klassade som "hållbara".

FÖRSTA GRÖNA OBLIGATIONEN

Det är alltså inte första gången som Vattenfall noterat en obligation, men det är första gången som bolaget emitterar en grön obligation som dessutom noteras i Stockholm. Hittills har bolagets obligationer noterats på Londonbörsen, men nu var det Vattenfalls uttryckliga önskan att obligationen ska noteras i Stockholm.

Juridiken bakom en obligationsemission under ett obligationsprogram följer vanligtvis ett givet ramverk – antingen så har man ett lokalt svenskt ramverk med svensk notering och framför allt svenska institutionella

investerare, eller så använder man sig av ett internationellt ramverk och öppnar upp för den internationella marknaden för räntebärande papper.

– Det speciella med denna affär var att anpassa och skraddarsy obligationsprogrammet så att det utgick från svensk rätt men samtidigt var igenkännbart och attraktivt för de internationella investerarna. Det var tekniskt utmanande men väldigt kul att jobba med en produkt som i slutändan också är bra för klimatomställningen, säger Daniel Khayyami, senior associate på Mannheimer Swartling.

LÖSNINGEN UNIK

Den internationella standarden för obligationslån kallas för EMTN (Euro Medium Term Note) och omgärdas av ett ramverk som vanligen baseras på engelsk rätt, med notering av obligationer utgivna under programmet i London, Luxemburg eller Dublin. Men för Vattenfall gäller det att hitta en lösning som är unik i sin kombination av å ena sidan svensk rätt med svensk tillsyn och notering i Stockholm, å andra sidan internationell standard på programmet.

Arbetet med att utforma Vattenfalls obligationsprogram går enligt plan. Obligationen noteras i Stockholm, men den största andelen av köparna utgörs av internationella investerare. ■

Penningtvätt – mer än en bankfråga

Det är fler än banker och finansföretag som riskerar att utnyttjas för internationell penningtvätt. Alla internationella bolag har mycket att vinna på rutiner och handlingsberedskap mot mutor, korruption och penningtvätt.

De senaste åren har kantats av flera avslöjanden och svarta rubriker om mutor och penningtvätt både i Sverige och utomlands. Först var det en bank som anklagades för att ha utnyttjats för penningtvätt via sin filial i Estland. Belopp på uppåt 200 miljarder kronor påstods ha slussats via över 6 000 företagskonton i banken. Därefter pekades två andra banker ut för att ha utnyttjats vid avancerade upplägg där pengar från bland annat mutor och skattebedrägerier ska ha tvättats.

”Men det är nu inte bara banker och finansföretag som riskerar att utnyttjas när pengar från skattebedrägerier, mutor och andra kriminella verksamheter ska tvättas.”

—> Det finns flera gemensamma nämnare i dessa misstänkta mut- och penningtvätthärvor. Dels har samtliga sin grund i länder ur det forna Sovjet-blocket, dels ska pengarna ha slussats från öst till väst via ett utstuderat nät av växlingshus, dotter-, offshore- och brevlådeföretag. Samtliga utpekade bolag är också banker. Att bedriva bankverksamhet i dagens digitaliserade och globaliserade värld är förknippat med en hel del risker och ställer höga krav på interna kontrollsystem.

ALLT MER KOMPLICERAT

Men det är nu inte bara banker och finansföretag som riskerar att utnyttjas när pengar från skattebedrägerier, mutor och andra kriminella verksamheter ska tvättas. Fredrik Svensson är partner på Mannheimer Swartling och verksam vid byråns kontor i Moskva. De senaste åren har väldigt mycket av hans arbete kretsat kring compliance och han har lett flera utredningar om misstänkta korruptions- eller sanktionsbrott. Fredrik Svensson menar att bankerna är särskilt utsatta, men långt ifrån ensamma.

– Företeelsen med korruption, mutor och penningtvätt förekommer i alla sektorer och branscher. Som företag gäller det att vara vaksam och systematisk när man gör affärer med eller bedriver verksamhet i länder med en utbredd korruptionskultur och bristfällig demokrati, säger Fredrik Svensson.

Han menar att mediernas, myndigheternas och finansmarknadens sökarljus visserligen främst är riktat mot bankerna, men att fokus ute i näringslivet i dag utvidgats till att också omfatta stora publika bolag som antingen säljer varor och tjänster till en utländsk beställare eller har egna dotterbolag i utlandet.

– Vi avråder inte våra klienter från att göra affärer i länder med diktaturer eller utbredd korruptionskultur, men vi vägleder dem att göra det på rätt sätt och med en hög medvetenhet om vilka risker som finns. Det gäller att ha riktlinjer, regelverk och rutiner på plats innan man går in i en affärsprocess och det gäller dessutom att veta vad man ska göra om något går fel, säger Fredrik Svensson.

Att kontrollera sina utländska samarbetspartners och leverantörer har blivit en hygienfråga år 2020. Men hur gör ett bolag som fått en miljardorder från ett utländskt

bolag som ställer som krav att fakturan ska ställas till ett helt annat bolag eller att affären ska gå via en agent i ett tredje land?

– Det händer att vi säger nej till affärer av den enkla orsaken att vi inte känner oss trygga med vem som är den egentliga motparten. Dessutom jobbar LKAB ytterst sällan med mellanhänder och agenter, vi vill göra affär med och skriva avtal direkt med vår motpart, säger Malin Sundvall, chefsjurist på LKAB.

KONTINUITET CENTRALT

Det statliga gruvföretaget arbetar sedan lång tid med hållbarhetsfrågor och har en uppförandekod som inte bara omfattar bolagets representanter utan också underleverantörer, kunder och samarbetspartners. LKAB har nolltolerans mot dolda provisioner och andra otillbörliga ersättningar. Malin Sundvall beskriver det som ett kontinuerligt arbete som går ut på att identifiera risker. Hon och hennes kollegor genomför revisioner av kunder, utvärderar potentiella kunder eller leverantörer och gör sanktionskontroller.

Grundjobbet gör LKAB:s egen personal, men i mer komplicerade frågor som kräver fördjupning tar man in extern hjälp. En viktig del i arbetet är också att skyddet mot mutor och penningtvätt skrivs in i affärsavtalen med kunder och leverantörer. Om LKAB upptäcker att det förekommer överträdelser mot internationella handelssanktioner eller dolda provisioner så har man rätt att häva en affär.

– Det här är ett arbete som hela tiden måste utvecklas. Man kan inte slappna av, det kan dyka upp var som helst, när som helst, säger Malin Sundvall.

Antalet exempel med företag som drabbas hårt av brister i riskhanteringen börjar bli många. Det faktum att svenska företag är involverade i de senaste årens mest omfattande uppgörelser med amerikanska myndigheter talar sitt tydliga språk: brister i kontroll, förståelse och företagskultur medför verklig risk som kan leda till omfattande konsekvenser. Mannheimer Swartling har gjort flera stora utredningar i anledning av misstankar om korruption eller penningtvätt och har tillsammans med klienter medverkat i utredningar som bedrivs av amerikanska myndigheter.

– En stor del av arbetet går ut på att inhämta information för att kartlägga ett händelseförlopp. Okunskapen på höga beslutsnivåer om vad som faktiskt skett är ofta slående och blottlägger ett tydligt mönster av bristande kommunikation, insyn och kontroll i de bolag vi utreder. Det är ofta fråga om internationella förhållanden och en utredning kan involvera täta kontakter med myndigheter, advokatkontor och juristkollegor i andra länder, säger Andreas Steen, partner på Mannheimer Swartling.

ENKELHET KANSKE VIKTIGASTE LÄXAN

Andreas Steen var en av de jurister som ledde utredningen av Telia och har därefter lett flera av de större utredningsuppdrag som byrån har haft. Han kan konstatera att det många gånger har blivit mycket kostsamt att inte ha koll på vad man gör i riskhänseende. Förutom bötest sanktioner på internationell nivå ska även inräknas de resurser och det fokus som slukas för hantering både internt och externt.

Andreas Steen menar att den kanske viktigaste lärdomen som alla bolag på en internationell marknad kan dra av alla företagsskandaler på senare tid är att enkelhet – att kunna förklara varje steg man tar – är en dygd. Ansvariga i flera led måste också ha en mycket högre

kunskap om de varningssignaler som väldigt ofta framträder i dessa sammanhang. Det måste även finnas en beredskap och acceptans i hela organisationen för att en affär någon gång kan behöva avstås ifrån när varningssignalerna är tydliga och rådande förhållanden inte kan ändras eller förklaras på ett rimligt sätt.

– Kunskaperna om penningtvätt är generellt sett låga i Sverige. Har du en kund eller en leverantör i ett land med hög risk för korruption och penningtvätt så måste du ha ett system för systematisk kontroll av motparten och pengars ursprung. Det går i huvudsak ut på att skapa ett tydligt och enkelt stöd för att identifiera varningssignaler och veta hur du ska hantera dem. Det handlar också om att skapa en kultur som inkluderar denna riskhantering som en integrerad del av affären, säger Andreas Steen.

Bank och finans är förmodligen den bransch som är mest exponerad för penningtvätt. Samtidigt är det också bankerna och den utveckling som nu sker i den finansiella sektorn som driver på utvecklingen i andra branscher. Inte minst ställer bankerna högre krav på sina kunder. De allt hårdare kraven på kontroll och riskhantering är också ett direkt resultat av ett stramare internationellt regelverk för banker och finansinstitut. ■

I centrum för internationell tvistlösning

Trots sin till ytan ringa storlek är Sverige idag en av världens främsta platser för internationell tvistlösning – en utveckling med rötter långt bak i historien.

När Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut, SCC, slog upp dörrarna år 1917 blev det ett startskott. Drygt 100 år senare har Sverige etablerat sig som en av världens främsta platser för internationella skiljeförfaranden, och på SCC fortsätter utvecklingen i samma spännande riktning.

– Svensk skiljedomsrätt åtnjuter stort internationellt förtroende. Vi har inte bara en mycket lång tradition av att använda skiljeförfarande i kommersiella relationer, utan även ett domstolsväsende som fullt ut respekterar grundläggande principer för internationellt skiljeförfarande och tillämpar dessa till exempel i klanderprocessen. Det är inte självklart i alla länder, säger Annette Magnusson, generalsekreterare på SCC.

– I Sverige är respekten för den grundläggande principen om partsautonomi djupt rotad. Att domstolarna är oberoende och att det finns en särskilt utbredd respekt för alternativa tvistlösningsmetoder som skiljeförfarande gynnar otvivelaktigt parterna, fortsätter hon.

Åsa Waller, partner i Mannheimer Swartlings tvistlösningsgrupp, lyfter fram anpassningsförmågan till ny teknik som en viktig del i framgångsreceptet.

– En annan sak som gör Sverige till föregångsland när det gäller tvistlösning är att vi ligger långt fram vad gäller digital utveckling. Som överallt annars ser vi inom vår verksamhet snabba framsteg vad gäller mer avancerade tjänster och verktyg. Detta kommer prägla även sättet att lösa tvister. I Sverige är vi generellt sett öppna för att ta till oss nya tillvägagångssätt, och det tror jag kommer vara viktigare än någonsin de närmaste åren, säger Åsa Waller.

SVERIGES ROLL UNIK

Under 1970-talet ökade antalet internationella skiljeförfaranden som avgjordes i Stockholm kraftigt – en utveckling som amerikanska skiljedomsinstitutet och dåvarande Sovjetunionens handels- och industri-kammare låg bakom. Tillsammans hade man beslutat

att förlägga amerikansk-sovjetiska affärstvister i Sverige enligt SCC:s regler. Ungefär samtidigt valde även Kina att göra detsamma med landets internationella tvister.

Sedan dess har Stockholm och SCC sett flera öst-/västliga tvister, i synnerhet från Kina och andra delar av Asien. Sverige har dessutom kommit att bli ett självklart val vid lösningen av energitvister – inklusive olja och gas – och spelar idag en unik roll inom systemet för internationellt investeringsskydd. Inom investeringstvister är det endast ICSID, ett organ inom Världsbanken, som har en större tillströmning av mål än det svenska skiljedomsinstitutet.

– Sveriges roll inom den internationella investeringsrätten är unik, säger Annette Magnusson. Sverige och Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut anges som alternativ för tvister mellan investerare och stater i närmare 120 bilaterala investeringsskyddsavtal globalt, samt i Energistadgan. Det har inneburit att svenska advokater mycket framgångsrikt har kunnat ta plats på den internationella arenan för investeringstvister inom en rad olika områden.

– Sammanfattningsvis är svensk skiljedomsrätt både välutvecklad, lättillgänglig och i linje med ”best practice”

Byrån och skiljeförfaranden

Mannheimer Swartling har skiljeförfaranden i sitt DNA och byrån har alltid varit i framkant av utvecklingen av formerna för kommersiell tvistlösning, i Sverige och internationellt. Oberoende av vilken nationalitet klienten har och oberoende av tillämplig lag hjälper byrån klienter med allt som rör kommersiella tvister, inom allt från fordonsindustri och Private Equity till naturgas och Life Science. Byråns tvistlösningsgrupp arbetar med skiljeförfaranden enligt en mängd olika regler och institut, och har oöverträffad erfarenhet av tvister inför SCC. Byrån finns även representerad i SCC:s styrelse där Jakob Ragnwaldh, partner i tvistlösningsgruppen, innehar posten som vice ordförande.

inom internationella skiljeförfaranden. Jag är övertygad om att Sverige även framgent kommer ha en ledande roll inom internationell tvistlösning, avslutar hon. ■

INTERVJU

Nytt klimat för tvister

Klimatförändringarna är vår tids – och sannolikt även kommande generationers – stora utmaning. Kristoffer Löf, partner i Mannheimer Swartlings tvistlösningsgrupp, berättar om hur dessa frågor nu får implikationer som har börjat synas i tvistlösningsverksamheten.

Förändrad klimatpolitik på nationell nivå påverkar lokala investeringar och ger upphov till nya tvister; som vid avvecklingen av kolkraftverk, eller när ramverk för subventioner och andra incitament förändras. Ett exempel är de investeringstvister mot Spanien som föregicks av förändringar i subventionering av solenergi.

Klimatfrågan har börjat finna sin väg in i internationell rätt och internationell handelsrätt. Nederländernas nya modell till investeringsskyddsavtal innehåller hänvisningar till Parisavtalet. Det moderniserade

energistadgefödraget ska i sin tur återspegla klimatutvecklingen, och även det bidra till uppfyllandet av Parisavtalets ändamål. Parisavtalet börjar alltså få genomslag i rättsliga instrument. Internationella skiljeförfaranden baserade på traktat kommer att bidra till att målen i avtalet uppfylls. Även i kommersiella förhållanden får Parisavtalet ökad betydelse, bland annat genom att globala företag hänvisar till Parisavtalets mål i sina uppförandekoder. Uppförandekoderna görs i sin tur ofta till avtalsinnehåll, till exempel i företagens avtal med underleverantörer.

Parallellt är vi mitt uppe i en dramatisk förändring av energimarknaderna, och den har bara börjat. Hur påverkas världshandeln av att olja och naturgas gradvis ersätts med andra, mer lokalt producerade, energikällor? Står vi inför mer regionaliserade handelsflöden, och därmed också en mer regionaliserad

– fragmenterad – tvistlösning?

Även på andra håll förändras landskapet, och då i dubbel bemärkelse, på ett sätt som hittar sin väg in i kommersiell tvistlösning. Extrema väderförhållanden driver på en ökning av försäkringsrelaterad tvistlösning. Skog och kustlinjer skiftar form, och naturfenomen som bränder och tunga skyfall har ökat i antal på flera håll i världen. Utvecklingen kommer sannolikt att påverka värdet av redan gjorda investeringar och ingångna avtal, med kontraktstvister som följd.

Hela världen spekulerar i klimatförändringen och konsekvenserna av den. Avsmalnad till vår verksamhet och bransch tycks frågan bli om rättssystemet och dess aktörer – inklusive tvistlösningsinstitutet – är redo. På Mannheimer Swartling fortsätter vi att vara lyhörda inför utvecklingen och de utmaningar den innebär, för våra klienter, för oss och för samhället i stort.

En digital satsning

MSA Innovation Lab är Mannheimer Swartlings nystartade spjutspets in i den allt mer digitaliserade juristbranschen. I labbet pågår arbetet med framtidens juridiska rådgivning.

Digitaliseringen av tjänster och tillämpningen av artificiell intelligens är två parallella trender som just nu präglar de flesta aktörer ute i näringslivet. Nya kontaktytor mellan företag och konsumenter uppstår med digitala appar. Produktionen av varor effektiviseras när tillverkningsprocesser helt eller delvis automatiseras och analyser kan göras utifrån stora datakvantiteter. Juristbranschen är inget undantag. De senaste fem åren har Mannheimer Swartling investerat stora belopp i affärsutveckling, nya mjukvaror och AI-system som förändrat den affärsjuridiska rådgivningen.

Idag är det en del av arbetsprocessen på byrån att samarbeta med klienter på digitala plattformar och

granska dokument och information med hjälp av algoritmer. Hela eller delar av processer digitaliseras både internt inom byrån och externt för att skapa mervärde för klienterna.

Dessutom kan flera tidigare tidsödande arbetsmoment effektiviseras med hjälp av digitaliseringen.

– De nya digitala hjälpmedlen gör juristarbetet effektivare och frigör resurser till det vi är bäst på, nämligen kvalificerade juridiska och strategiska frågor, säger Elisabet Dahlman Löfgren, Head of Innovation and Knowledge Management på Mannheimer Swartling.

NÄSTA STEG I UTVECKLINGEN

Processen med att digitalisera den juridiska rådgivningen har pågått i flera år och lämnar nu tydliga avtryck i Mannheimer Swartlings verksamhet. Det märks framför allt internt, men även externt ut mot klienterna. Dels i form av en mer kostnadseffektiv rådgivning – att upprätta ett låneavtal åt en bank tar till exempel markant kortare tid i dag än för tio år sedan. Dels i form av mervärde för klienten när stora datamängder kan bearbetas och analyseras. Digitaliseringen har gått från att vara ett

sätt att effektivisera det dagliga arbetet till att bli ett sätt att utveckla Mannheimer Swartlings affär.

I februari 2019 togs ytterligare ett steg i byråns digitala utveckling när MSA Innovation Lab etablerades. I samband med satsningen anställdes Klara Apéria, Innovation Manager på Mannheimer Swartling.

– En direkt konsekvens av vårt eget digitaliseringsarbete är att vår förståelse för klienternas förändringsprocesser har blivit betydligt större. Våra jurister blir medvetna om vilka utmaningar och möjligheter klienten står inför när vi själva är inne i en förändring, säger Klara Apéria.

FRAMTIDENS JURIDISKA RÅDGIVNING

MSA Innovation Lab är en affärsenhet inom Mannheimer Swartling vars syfte är att hantera byråns innovationsarbete och driva utvecklingen av framtidens juridiska rådgivning. Förutom att utveckla och tillhandahålla applikationer och plattformar som effektiviserar byråns

rådgivning till klienter samarbetar MSA Innovation Lab med ledande forskare inom digitalisering vid Lunds universitet, Chalmers Tekniska Högskola och Handelshögskolan i Stockholm.

Ytterligare ett verksamhetsben inom MSA Innovation Lab är en bolagsinkubator för bolag verksamma inom legal tech. I dag ingår två bolag, PocketLaw och Wemble.

PocketLaw grundades 2018, har elva anställda och arbetar med att utveckla juridiska tjänster till framför allt mindre företag. Wemble grundades 2019, har fem anställda och har utvecklat en applikation som ger en överblick av arbetsbelastningen i en organisation och därmed kan öka både effektivitet och välbefinnande. Samarbetet innebär en korsbefruktnings mellan de bägge start up-bolagen och byrån.

– Det är väldigt spännande att få följa PocketLaw och Wembles utveckling på nära håll. De hjälper oss med vårt digitala utvecklingsarbete samtidigt som vi stöttar dem i affärsjuridiska frågor, säger Klara Apéria. ■

KLAS EKLUND, SENIOR ECONOMIST

En orolig värld

2019 var ett oroligt år. Världskonjunkturen bromsade in, men tack vare att centralbankerna gasade på ytterligare en vända bromsades nedgången. I år kan världsekonomin långsamt vända uppåt igen – om inte virus, geopolitik och handelskrig lägger hinder i vägen.

Handelskriget mellan USA och Kina eskalerade under 2019. Visserligen har ett tillfälligt stillestånd nåtts vad gäller tullar, men striden om framtida teknikutveckling och patent hårdnar. Storbritannien lämnar EU, men ett nytt handelsavtal måste förhandlas fram. Detta innebär både möjligheter och utmaningar såväl för näringslivet i stort som för byrån.

- Europa är i lågkonjunktur. Penningpolitiken har ont om nya verktyg, eftersom räntorna redan i utgångsläget är rekordlåga. Finanspolitiken är bunden av EMU-regler och stora statsskulder. Därmed ökar riskerna för missnöjespolitik. Företagen måste vara förberedda på såväl lågkonjunktur som politisk oro.

- I flera länder stundar skattereformer. Ett allmänt tryck nedåt föreligger på bolagsskatterna. Internationella förhandlingar pågår om hur digitala tjänster ska beskattas. I Sverige stipulerar Januariavtalet att en omfattande skattereform ska genomföras. Allt detta kommer att kräva skattejuridisk kompetens i svenska bolag.
- Inbromsningen av konjunkturen dämpar transaktionsvolymerna på marknaden för M&A efter flera års uppdrivna nivåer. Samtidigt håller de låga räntorna nere finansieringskostnaderna, och det finns få andra sätt att få avkastning på sitt kapital. Centralbankerna bidrar också till att systematiskt hålla nere marknadsräntorna på utvalda värdepapper. Detta är ett delvis nytt landskap, där penningpolitiken spelar en större roll än tidigare för värdepappersmarknaderna – vilket ställer nya krav på affärsjuristernas kompetens att läsa och bedöma penningpolitiken.
- Handelskriget skärper också kraven

på att läsa den geopolitiska utvecklingen. President Trumps olika twitterutspel ritar gång på gång om den handelspolitiska kartan. Samtidigt medför Kinas snabba tekniska utveckling och ökade makanspråk att världen kan komma att delas upp i två rivaliserande teknikområden. Hur ska svenska företag förhålla sig till de båda stormakternas allt mer påstridiga krav? Vilka standarder kommer att styra nästa generations informationsteknologi? Hur kommer Sverige som nation att "screena" utländska direktinvesteringar – och hur påverkar detta svenska företag?

- Brexit medför att en lång rad handelsavtal måste förhandlas om, under stark tidspress. Det är en öppen fråga om allt verkligen blir klart i tid eller om ny oro utbryter inför årsslutet.

Listan kan göras längre. Klart är att de oroliga tiderna medför ökade behov av strategisk juridisk rådgivning.

Uppdrag i urval 2019

Under året var Mannheimer Swartling rådgivare i ett antal spännande och tongivande affärer och affärsjuridiska processer i Sverige och internationellt.

- Mannheimer Swartling var återigen Stockholms läns landstings juridiska rådgivare vid en tillståndsprövning i den omfattande planerade utbyggnaden av Stockholms tunnelbanenät.
- Byrån var rådgivare åt Epic Games – skapare av spel som Fortnite och Gears of War – när bolaget förvärvade teknologiföretaget Quixel.
- Vi har fortsatt medverkat i utvecklingen av svensk vindkraft – bland annat som juridisk rådgivare åt Green Investment Group, The Renewables Infrastructure Group, GE Renewable Energy och Nordisk Vindkraft i flera av de största vindkraftstransaktionerna.
- Mannheimer Swartling var Eneos juridiska rådgivare när bolaget ingick avtal om att bygga Sveriges största solcellspark.
- Byrån var lokal rådgivare åt Linde/Aga vid försäljningen av verksamhet för ren energi samt marin bunkerverksamhet till Gasum.
- Vi var juridisk rådgivare åt Northvolt när bolaget säkrade finansiering för byggnationen av sin första fullskaliga batterifabrik – ett led i Northvolts arbete med att bygga världens grönaste batteri.
- Byrån rådgav Mesa Laboratories vid förvärvet av Gyros Protein Technologies.
- Mannheimer Swartling var återigen Klarnas juridiska rådgivare under bolagets senaste finansieringsrunda. Efter tillskottet är Klarna nu ett av världens största privata fintech-bolag.
- Byrån var juridisk rådgivare åt det världsledande bioteknikföretaget Amgen när bolaget förvärvade Nuevolution.
- Vi biträdde ServiceMaster – en ledande amerikansk leverantör av bland annat skadedjurssanerings- och städtjänster – när bolaget förvärvade Stockholms-baserade Nomor.
- Byrån var Valedos juridiska rådgivare vid försäljningen av Cambio till Investcorp.
- Byrån var KPA Pensions juridiska rådgivare när bolaget förvärvade det så kallade Trygg Hansa-huset i Stockholm.
- Vi var juridisk rådgivare åt E.ON när bolaget förvärvade Coromatic – en ledande leverantör av verksamhetskritisk infrastruktur.
- Byrån biträdde FC Sun Intressenter när bolaget förvärvade en majoritet av aktierna i noterade SBC Sveriges BostadsrättsCentrum.
- Mannheimer Swartling företrädde säljarna i transaktionen när Alecta Pensionsförsäkring köpte 19 procent av internetapoteket Apotea.
- Vi företrädde Litorina när bolaget förvärvade majoriteten av aktierna i fashionvarumärket NN07.
- Byrån var AI-företaget Peltarions juridiska rådgivare i samband med bolagets senaste investeringsrunda.
- Vi var juridisk rådgivare åt Summa Equity när bolaget förvärvade Infobric – en leverantör av

mjukvara och IoT-produkter. Byrån var även Summa Equitys juridiska rådgivare vid etableringen av bolagets andra fond.

- Mannheimer Swartling var framgångsrikt Cementas juridiska rådgivare när MMD prövade bolagets tillstånd att utvidga sin kalkstenstäkt i Gotländska Slite.
- Byrån företrädde framgångsrikt Nasdaq i ett av de mest uppmärksammade konkurrensrättsliga målen i Sverige någonsin rörande missbruk av dominerande ställning.
- Byrån var juridisk rådgivare åt Vattenfall när bolaget emitterade sin första gröna obligation under sitt svenska EMTN-program. Obligationen blev den största gröna obligationen som listats på Nasdaq Stockholm.
- Vi företrädde framgångsrikt Västra Götalandsregionen i en större entreprenadvist mot NCC vid Göteborgs tingsrätt. Processen påbörjades i maj 2014.
- Mannheimer Swartling försvarade framgångsrikt ABB i ett mål av principiell betydelse för utvecklingen av miljörettslig praxis.
- Vi var Västra Götalandsregionens rådgivare vid upphandlingen av ett nytt samlat IT-stöd för hälso- och sjukvården i regionen. Byrån biträdde även framgångsrikt regionen i den efterföljande överprövningsprocessen i förvaltningsdomstol.
- Byrån företrädde den baltiska telekomoperatören Bite vid etableringen av ett joint venture och nätdelningsavtal med Tele2 i Lettland och Litauen, som även omfattar utbyggnad av 5G-teknologi. ■

En överblick av byråns hållbarhetsarbete

- *I rådgivningen* skapar vi långsiktigt värde för våra klienter och bidrar till ett väl fungerande rättssamhälle.
- *Internt* arbetar vi med för vår verksamhet och bransch relevanta frågor som etik, mångfald, jämställdhet och miljö.
- *I samhället* ingår vi utvalda partnerskap och engagerar oss *pro bono* där vi bedömer att vi bäst kan bidra till ett hållbart samhälle.

Mannheimer Swartlings syn på hållbarhet

Vi är övertygade om att vår största möjlighet att påverka världen i en hållbar riktning ligger i det vi kan bäst – affärsjuridisk rådgivning. Att vara en ledande aktör och en trovärdig rådgivare kräver även att vi lever som vi lär och tar vårt ansvar för det vi kan påverka.

Med vårt hållbarhetsarbete vill vi fortsätta att påverka utvecklingen mot ett näringsliv som skapar långsiktigt värde för dagens samhällsaktörer, men även för framtidens generationer. Vi vill hjälpa till att bidra till en värld där mänskliga rättigheter respekteras, med rättvisa arbetsvillkor, en välmående planet och frihet från korruption.

Byråns hållbarhetsarbete är organiserat inom de tre olika områdena i *rådgivningen*, *internt* och i *samhället*. De tre områdena är en förutsättning för och ett

resultat av varandra. Inom de olika områdena arbetar vi för att långsiktigt gynna våra klienter, vår egen organisation och samhället.

DE GLOBALA MÅLEN

Vi har undertecknat och verkar för FN Global Compacts tio principer inom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorruption och arbetar i alla delar av vår verksamhet för att bidra till uppfyllandet av de globala

Head of Sustainability har ordet

Med affären i fokus har Mannheimer Swartling under ett antal år systematiskt integrerat hållbarhetsfrågor inom alla delar av vår rådgivning och vår organisation.

Rådgivningen till klienter är själva kärnan i byråns affärsverksamhet, och där kan idag hållbarhetsfrågor som rör allt från klimat- och andra miljörisker till skäliga arbetsvillkor i leverantörsled, mänskliga rättigheter, konsument- och produktsäkerhet eller bolagsstyrning aktualiseras. Om det vittnar samtliga byråns verksamhetsgrupper.

Inom varje verksamhetsgrupp fortsätter det viktiga arbetet med att hjälpa våra klienter att agera i enlighet med sina egna värderingar, hantera olika hållbarhetsrisker och att genom sin affärsverksamhet bidra till en mer hållbar framtid.

Mannheimer Swartling driver på dessa viktiga frågor inom vår bransch, och det gläder oss att se hur den nu har börjat röra sig i samma riktning. Det är ett värdefullt kvitto på att våra ansträngningar har gett resultat och att vi på ett tidigt stadium var rätt ute, men vi är långt ifrån klara.

Hela tiden letar vi nya vägar för att ytterligare driva på utvecklingen mot mer hållbar affärsjuridik, och 2019 var inget undantag.

EMMA IHRE

Head of Sustainability

målen för hållbar utveckling. Med utgångspunkt i vår rådgivning, den egna organisationen och advokatbranschen i stort har vi identifierat fyra globala hållbarhetsmål där vi har särskilt stor möjlighet – och ett särskilt stort ansvar – att bidra.

MÅL 5 Jämställdhet, där vårt fokus är att få fler kvinnliga partners, en för branschen och byrån viktig fråga som vi driver sedan flera år tillbaka.

MÅL 13 Bekämpa klimatförändringarna, där vårt fokus är att minska byråns negativa klimatpåverkan genom till exempel klimatsmarta tjänsteresor.

MÅL 16 Fredliga och inkluderande samhällen, där vårt fokus är att främja rättssäkerheten i Sverige och internationellt.

MÅL 17 Genomförande och globalt partnerskap, där vårt fokus är att bidra i samhället och att facilitera samarbeten mellan relevanta aktörer.

VÄSENTLIGHET I FOKUS – VIKTIGA FRÅGOR OCH RISKER

Fortlöpande dialoger med våra viktigaste intressenter är en naturlig del i byråns verksamhet och ett sätt att hela tiden utmana oss själva i syfte att ständigt bli bättre. Även under 2019 har vi genomfört klient- och medarbetarundersökningar och även bjudit in andra intressenter till samtal och seminarier. Diskussionen om hållbarhetsrelaterade frågor sker även vid bland annat partner- och styrelsemöten samt i de olika verksamhetsgrupperna och i den dagliga kontakten med klienter, samarbetspartners, leverantörer och andra intressenter.

—> Med utgångspunkt i intressentdialogerna har vi identifierat våra mest väsentliga hållbarhetsfrågor, som också utgör våra väsentliga hållbarhetsrisker. ■

Väsentliga hållbarhetsrisker

Våra mest väsentliga hållbarhetsfrågor, som också utgör våra väsentliga hållbarhetsrisker, är långsiktiga till sin karaktär och är fortsatt fokuserade på att:

- vidareutveckla rådgivningen inom hållbarhet
- verka för ökad mångfald, jämnare arbetsbelastning och bättre balans i livet hos medarbetarna
- vidareutveckla rutiner med anledning av penningtvättslagstiftningen, GDPR och krav på informationssäkerhet
- ytterligare minska byråns negativa miljöpåverkan
- strategiskt vidareutveckla *pro bono*-arbetet

En drivande kraft inom hållbar affärsjuridik

Hållbarhet i rådgivningen är den första av tre pelare i vår hållbarhetsstrategi. Genom att utveckla affärsjuridiken till att innefatta olika hållbarhetsfrågor vill vi skapa långsiktigt värde – för våra klienter och för vår omvärld.

Som fullservicebyrå har vi klienter som är verksamma på flera olika marknader och inom en mängd olika branscher där utmaningarna, riskerna och möjligheterna kan se helt olika ut. Att hjälpa klienter identifiera och

hantera riskerna är sedan många år tillbaka en viktig del i vårt hållbarhetsarbete.

Kärnan i Mannheimer Swartlings affär är strävan efter att alltid leverera den bästa möjliga rådgivningen och att överträffa våra klienters förväntningar. Målsättningen kräver att vi möter klienternas behov på en föränderlig spelplan där hållbarhetsfrågor är – och fortsätter att vara – av stor betydelse. Vi tycker att det är viktigt med ett ökat hållbarhetsperspektiv inom affärsjuridiken, och gör vad vi kan för att driva på utvecklingen i den riktningen. Frågeställningar kring mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption är sedan ett antal år tillbaka en tydligt integrerad del av vår rådgivning och vi är glada över att idag se motsvarande utveckling inom branschen i övrigt.

VÄRDESKAPANDE PÅ LÅNG SIKT

Hållbarhetsfrågor fortsätter att toppa världsagendan, och på byrån har det kontinuerliga arbetet med att utveckla rådgivningen fortsatt även under 2019 – bland annat inom vår verksamhetsgrupp för Corporate Sustainability and Risk Management. Med samlad erfarenhet från ett antal olika verksamhetsområden och branscher är gruppen specialiserad på frågor som utredningar och krishantering, dataskydd och GDPR, klimat och miljö, mänskliga rättigheter, penningtvätt och anti-korruption samt exportkontroll och handelssanktioner. Gruppen hjälper även klienter med övergripande riskhantering och governance kopplat till hållbarhet.

Även inom Mannheimer Swartlings andra verksamhetsgrupper är hållbarhet numera ett självklart perspektiv. Nämnas kan till exempel grupperna Företagsöverlåtelse, Företagsbeskattning respektive Publik M&A och aktiemarknad. I Företagsöverlåtelse har analysen av hållbarhetsfrågor inom M&A-processen breddats och djupnat. Inom Företagsbeskattning har fokus från till exempel OECD på frågor som skatteplanering ökat. Det handlar idag inte bara om att besvara hur klienternas olika handlingsalternativ påverkar skattekostnaden, utan också hur deras agerande kommer att uppfattas. I verksamhetsgruppen Publik M&A och aktiemarknad rådgiver vi noterade bolag i bolagsstyrningsfrågor, där hållbarhetsfrågor är en allt viktigare del. Regelverk och best practice utvecklas fortlöpande och fokus från styrelse och management ökar i takt med att ägare, anställda, kunder och leverantörer ställer ökade krav på bolagens hållbarhetsstrategi.

Oavsett verksamhetsgrupp är kraven på proaktivitet från oss som rådgivare idag högre än tidigare. Juridiken är stommen i vårt erbjudande, men vi har med oss hållbarhetsperspektivet i varje uppdrag – det är helt enkelt en affärskritisk fråga.

STYRNING I RÅDGIVNINGEN

I byråns rådgivning hjälper vi klienter att uppfylla tillämpliga regelverk och hantera risker och affärsmöjligheter. Rådgivningen berör både regelefterlevnad och övergripande hållbarhetsstrategi. Till exempel

→ omfattas internationella riktlinjer och ramverk som FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, de 17 globala målen för hållbar utveckling samt branschspecifika riktlinjer.

Advokatsamfundets riktlinjer och rekommendationer och IBA Practical Guide on Business and Human Rights for Business Lawyers är exempel på viktiga sådana styrdokument. Med vår samlade erfarenhet och expertis samt med högsta etiska och professionella standard i våra tjänster skapar vi långsiktigt värde för våra klienter och bidrar till ett väl fungerande rättssamhälle. Vi är måna om att driva vår egen verksamhet på ett hållbart sätt, och hjälper våra klienter och samarbetspartners i deras strävan att göra detsamma. ■

Att leva som vi lär

Arbetet med hållbarhet inom vår egen organisation är den andra pelaren i vår hållbarhetsstrategi. I alla delar ska vårt interna hållbarhetsarbete återspegla de värderingar som byrån representerar.

Att leva som vi lär har avgörande betydelse för vår framgång och vår trovärdighet som affärsjuridisk rådgivare. Under 2019 har vi arbetat vidare med hållbarhet internt inom underområdena organisation och medarbetare, etik och regel efterlevnad samt miljö.

Organisation och medarbetare: En modern arbetsplats

Mannheimer Swartling är ett kunskapsföretag i ordets sanna bemärkelse. Medarbetarnas engagemang, kompetens och erfarenhet är helt avgörande framgångsfaktorer för vår rådgivning idag och för att vi ska vara relevanta även framåt.

Vi är därför måna om att alltid attrahera de bästa medarbetarna och ge dem rätt förutsättningar att kunna utvecklas. Vår ambition är att vara en modern arbets-

plats som attraherar både kvinnor och män, med olika bakgrund.

Vi erbjuder möjligheten att arbeta med de allra mest intressanta uppdragen på marknaden – uppdrag som är både stimulerande och krävande. Därför behöver vi ha tydliga strukturer och verktyg som gör det möjligt att ta sig an arbetsuppgifterna och samtidigt ha ett väl-fungerande privatliv vid sidan av arbetet.

Att främja medarbetarnas hälsa och välbefinnande genom en jämnare arbetsbelastning och bättre balans i livet är en prioriterad fråga. Under 2019 var sjuk-frånvaron 1,89 procent för kvinnor och 0,53 procent för män. 2018 var motsvarande siffror 1,63 respektive 0,80 procent, och 2017 1,66 respektive 0,43 procent.

FÖRSTAHANDSVALET

Att öka mångfalden och jämställdheten är en annan prioriterad fråga och något som hela branschen brottas med. Under många år har vi haft förmånen att vara juriststudenternas förstahandsval av byrå, med cirka 500 sökande 2019. Många av landets mest lovande unga jurister söker sig till byrån, och en majoritet av de bästa kandidaterna är kvinnor. Vi tar därför in fler kvinnliga sökanden än manliga, men karriärutvecklingen mot partnerskap för våra kvinnliga jurister har historiskt sett inte gått i den takt vi önskat. Sett över en tioårsperiod har 35 procent av våra nyvalda partners varit kvinnor. Att 50 procent kvinnliga partners valdes in 2019 är glädjande, men det viktigaste är så klart att den långsiktiga trenden rör sig i rätt riktning.

För oss är frågan affärskritisk. Fler kvinnor i partnerskapet och bland de seniora juristerna samt en ökad mix av personer med olika bakgrund är helt nödvändigt för att vi ska kunna möta våra klienters behov och vara förstahandsvalet även i framtiden.

Vi arbetar kontinuerligt med frågan inom hela organisationen, och har en särskild arbetsgrupp som ansvarar för byråns arbete med mångfald och jämställdhet.

COACHNING EN NYCKELFRÅGA

Något som ofta lyfts som nyckeln till att kunna göra karriär och framför allt till att kunna bli partner på byrån är att få bra stöd av befintliga partners som formella eller informella mentorer.

Alla medarbetare får en egen fadder när de börjar på byrån, och informella mentorskap är en naturlig del av vår pure lockstep-modell. Utöver det startade vi under 2019 upp ytterligare ett formellt mentorskapsprogram. Ett aktivt ledarskap, såväl formellt som informellt, är en förutsättning för att vi ska kunna fortsätta vara den moderna arbetsplats som vi vill vara. Det är varje

→ partners och supportchefs ansvar att se till att arbeta för en inkluderande kultur där initiativtagande, samarbete och kunskapsutbyte uppmuntras, och att sätta samman team utifrån en genomtänkt mix av kompetenser och erfarenheter.

Alla associates går igenom ett sex år långt utbildningsprogram. Även supportpersonalen erbjuds utbildning inom relevanta områden. Vi erbjuder också fortlöpande kompetensutveckling i form av utbildningar kring aktuella frågeställningar med tydligt affärs- och rådgivningsfokus. Våra jurister har möjlighet till utlandstjänstgöring och att arbeta hos våra klienter genom så kallade secondments. ■

Etik och regelefterlevnad: God affärsetik

Att arbeta utifrån våra värderingar och i enlighet med lagar och regler är både en självklarhet och en förutsättning för att vi ska kunna upprätthålla vår starka position.

ANSVARSFULLA AFFÄRER

God affärsetik och advokatsed är vägledande i allt vi gör. Etik och regelefterlevnad handlar mycket om att övervaka och systematiskt hantera risker inom rådgivningen kopplat till frågor som penningtvätt, finansiering

av terrorism, advokatetik, sanktionslagstiftning, insiderfrågor och anti-korruption. Alla medarbetare utbildas regelbundet i dessa frågor. Därtill arrangerar vi löpande ett antal seminarier och online-utbildningar för både klienter och medarbetare inom områdena. Samtliga medarbetare kallas till relevanta kurser vartannat år från och med att de påbörjar sin anställning på byrån.

Vi lägger också stor vikt vid att genomlysas de klienter vi tar oss an utifrån ett affärsetiskt perspektiv. Det som för över ett decennium sedan började som en kontrollfunktion av framför allt intressekonflikter och penningtvättsskontroller, har idag utvecklats till en systematisk och centraliserad process. Ett kvalificerat team på ett tiotal medarbetare har i uppgift att gå igenom nya klienter och uppdrag för att säkerställa att de lever upp till våra krav på ett ansvarsfullt och etiskt agerande.

Vi har därtill fattat beslut om att inte arbeta med uppdrag för ett antal specificerade områden som vi bedömer vara etiskt tveksamma.

STÄRKT INFORMATIONS- OCH IT-SÄKERHET

För oss som advokatbyrå finns några av de största riskerna inom området informations- och IT-säkerhet. Det beror bland annat på att vår verksamhet omfattas av advokatsekretess, vilket innebär att all information som vi hanterar för klienters räkning omfattas av sekretess.

Under de senaste åren har vi därför genomfört omfattande satsningar på att stärka vår informations- och IT-säkerhet, med särskilt fokus på GDPR och cybersäkerhet.

TYDLIGA UPPFÖRANDEKODER

Vår uppförandekod antogs i maj 2016 och reviderades senast i juni 2018. Koden sammanfattar förväntningarna på våra medarbetare och omfattar allt ifrån mänskliga rättigheter och arbetsvillkor till affärsetik och miljö med fortsatt hänvisning till relevanta interna policyer. För oss är det särskilt viktigt att vara uppmärksamma på de regler som gäller för korruption, inte minst i kontakterna med rättsinstanser. Det ska aldrig råda några tvivel om att vi värnar om affärsetiken.

Eventuella överträdelser av uppförandekoden ska rapporteras till närmaste chef eller via vårt visselblåsar-system. Ingen incident har rapporterats i visselblåsar-systemet under 2019.

Vi ställer samma höga krav på våra leverantörer som på oss själva och har sedan 2017 en uppförandekod för leverantörer. Vi eftersträvar långsiktiga och stabila relationer och för en kontinuerlig dialog med våra leverantörer kring dessa frågeställningar och följer upp efterlevnaden av uppförandekoden med dem. ■

INTERVJU

Med utredningar i fokus

Att utreda och hantera potentiella fel, avvikelser eller oegentligheter i verksamheten blir allt viktigare för företag och organisationer – i Sverige och internationellt. Erica Wiking Häger och Andreas Steen, partners i byråns grupp för Corporate Sustainability and Risk Management, berättar hur utvecklingen tar sig uttryck inom Corporate Investigations.

Byrån har i flera år arbetat med utredningar där klienter kan vara företag och organisationer både inom privat och offentlig sektor. Även under 2019 har vi sett ett växande intresse för utredningar – särskilt för frågor som

rör penningtvätt och korruption, i synnerhet för penningtvätsfrågor.

Även om klienternas behov så klart varierar handlar de flesta av våra utredningsärenden om att hjälpa till med kartläggningen av ett visst händelseförlopp, samt att identifiera och analysera relevanta juridiska frågor. Till exempel kan straffrättsligt, regulatoriskt eller civilrättsligt och associationsrättsligt ansvar med tillhörande arbetsrättsliga frågeställningar aktualiseras.

Utländska myndigheter och tillsynsorgan fortsätter att intressera sig för svenska bolag, och många utredningar har idag multinationella kopplingar. I de fallen arbetar vi ofta

i team med advokater och forensiska experter från olika länder, och har stor nytta av vårt goda internationella kontaktnät.

Kraven på klienter fortsätter att öka. I Sverige skärptes till exempel vid årsskiftet brottsbalkens regler kring mutbrott. Dessutom höjdes samtidigt maxbeloppet för företagsbot från tio miljoner till 500 miljoner kronor.

På Mannheimer Swartling fortsätter vi att vidareutveckla rådgivningen inom Corporate Investigations för att våra klienter även i framtiden ska kunna navigera rätt bland komplexa regelverk och driva sin verksamhet på ett sätt som är hållbart.

Miljö: Minskad negativ miljöpåverkan

För oss innebär en hållbar affärsmodell att vi ska föregå med gott exempel och så långt det är möjligt minimera vår egen negativa miljöpåverkan.

Vi var tidiga i branschen med att fastställa en miljöpolicy, att miljöcertifiera verksamheten enligt ISO 14001 och med att hållbarhetsrapportera.

ANALYS AV VÅRT KLIMATFOTAVTRYCK

Under 2019 tog vi ytterligare ett steg och lät göra en genomgripande analys av byråns totala klimatfotavtryck i enlighet med GHG-protokollet (Greenhouse gas protocol, Corporate Standard). Även om vi som konsultföretag orsakar ett relativt sett litet klimatfotavtryck, har vi redan tidigare identifierat resor och transport som de främsta källorna till den negativa klimatpåverkan vi ändå har. Våra totala utsläpp av växthusgaser för 2019 uppgår till 1 824 ton CO₂e. Genomlysningen visar att våra flygresor svarar för knappt två tredjedelar (1 095 ton CO₂e) av byråns totala utsläpp, följt av utsläpp från IT-utrustning (258 ton CO₂e) samt el och värme (194 ton CO₂e).

Miljömål

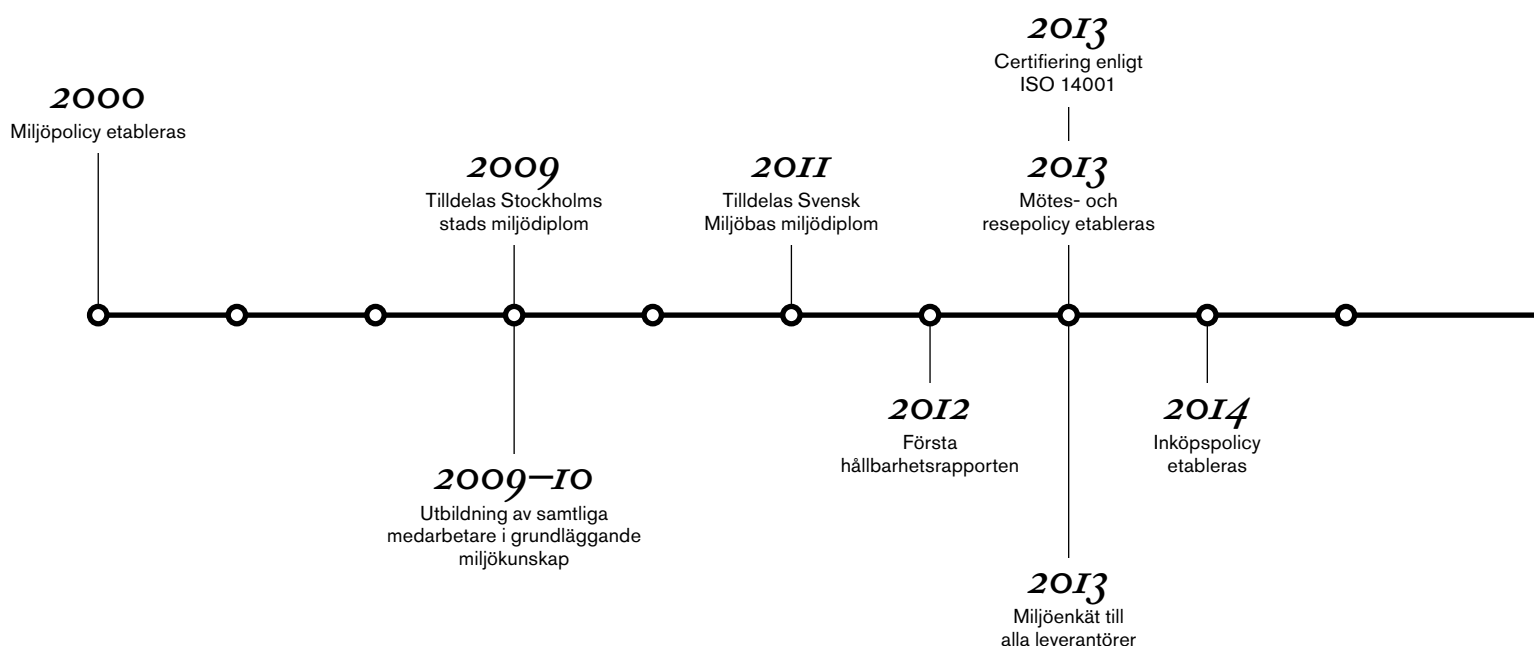
Vårt övergripande miljömål är att minska byråns negativa klimatpåverkan. Våra fokusområden omfattar för 2017–2020:

- klimatsmarta tjänsteresor och leverantörstransporter
- hållbara inköp av varor och tjänster
- minskad avfallsmängd
- fördjupad medarbetarkunskap om miljöfrågor

I dokumentet *Information om Mannheimer Swartlings hållbarhetsrapportering* finns mer information om vår klimatpåverkan under 2019.

Vår ambition är att mäta klimateffekterna av vår rådgivning. Tyvärr kan vi med dagens modeller inte göra sådana mätningar, och vi har heller inte – trots att vi har anlitat ledande miljökonsulter – hittat någon annan som kan göra det. Med målsättningen att på sikt kunna mäta även vilka klimateffekter vår rådgivning har följer vi utvecklingen noga. Vi har inrättat en särskild klimatgrupp som arbetar med frågan, och så fort tillförlitliga metoder har etablerats är vi redo att ta även det steget. Byrån klimatkompenserar sedan 2018.

MANNHEIMER SWARTLINGS MILJÖARBETE ÖVER TID

Miljöarbetet utgår från en väsentlighetsanalys och från styrdokument som innehåller mål och handlingsplaner. Byråns inköpsrutiner och uppförandekod för leverantörer förutsätter att relevanta miljökrav ställs vid upphandlingar och inköp. Arbetet leds av byråns miljöledningsgrupp.

STORT ENGAGEMANG

Miljö- och klimatfrågorna möter ett stort engagemang bland våra medarbetare och många vill bidra. Under året samlade vi bland annat alla medarbetare till en heldags inspirationsprogram kring klimat och miljö som var mycket uppskattat. I den personalrestaurang som finns på byråns kontor i Stockholm kan besökaren själv se vilket klimatfotavtryck de olika lunchalternativen genererar. Vi ser en utveckling mot en ökad andel klimatsmarta måltider på samtliga kontor.

Mannheimer Swartling anslöt sig även till Breakit Impact Challenge – en digital bootcamp som går ut på att göra näringslivet klimatsmart. Konkret innebär satsningen att byrån under en intensiv månad gick igenom ett antal utmaningar och utbildningsinsatser. Resultatet blev en bekräftelse på att vi ligger långt fram i arbetet med att bli mer klimatsmarta, men vi fick även inspiration till hur vi kan bli ännu bättre. ■

En stark röst i samhället

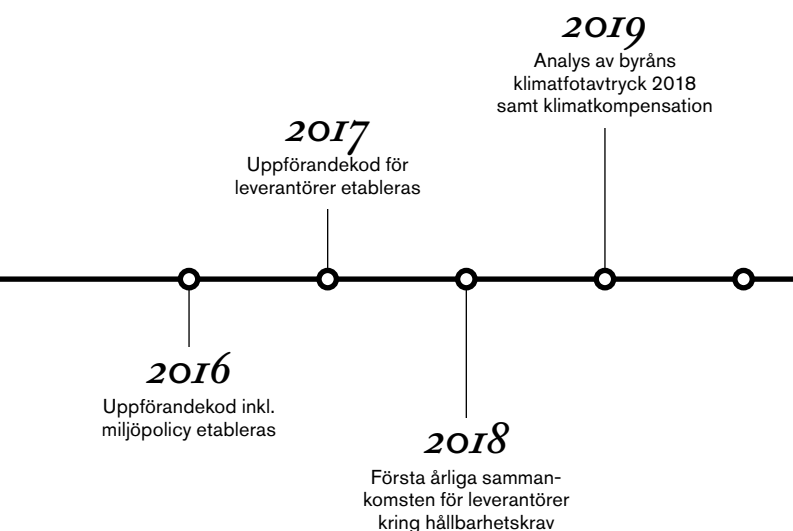
Mannheimer Swartling i samhället är den tredje pelaren i vår hållbarhetsstrategi. Utöver rådgivningen till klienter sker vårt största bidrag till en hållbar samhällsutveckling i våra *pro bono*-partnerskap.

Advokatbyråer har en särskild roll i samhället – att värna ett starkt rättssamhälle. Som affärsjuridisk rådgivare har Mannheimer Swartling ett ansvar och en möjlighet att påverka och driva samhällsfrågor som är viktiga för våra klienter, för samhället, för våra medarbetare och vår egen verksamhet. Det gör vi – inom ramen för vårt hållbarhetsarbete – dels i rådgivningen till klienter, dels genom det arbete byråns medarbetare utför *pro bono*, där vi alltså utan att ta något arvode delar med oss av vår juridiska kunskap och vår tid.

Vi vill vara en positiv kraft och en del av en hållbar utveckling. Samhällsfrågor har alltid engagerat oss. Mannheimer Swartling har en flera decennier lång tradition av *pro bono*-partnerskap. Strategiska samarbeten utvecklar vår egen kunskap om viktiga och aktuella samhällsfrågor samtidigt som de skapar stort engagemang på byrån. Vi väljer att delta i partnerskap och driva samhällsfrågor där vi bedömer att våra insatser kan göra störst skillnad.

PRO BONO NU OCH FRAMÅT

Under 2019 har vi fortsatt att strukturera vårt *pro bono*-arbete för att skapa största möjliga värde för våra

Samarbeten i urval

Några av de projekt där Mannheimer Swartling bidragit med rådgivning under 2019 är:

- Centrum för rättvisa, läs mer på sidan 32
- Global Compact Network Sweden
- Norrskens Foundation
- Race for the Baltic
- Öppet hus
- Smarta samtal
- SOS Barnbyar

—> samarbetspartners, och därigenom även för våra klienter, våra medarbetare och samhället. I början av året samlade vi våra *pro bono*-partners för erfarenhetsutbyte och diskussion om deras respektive utmaningar för att identifiera var vi bäst kunde bidra med vår kunskap. Med given input har vi därefter planerat och prioriterat

medarbetarnas och byråns engagemang.

Inför 2020 kommer Mannheimer Swartling att särskilt fokusera vårt externa engagemang på samhällsfrågor inom byråns kärnkompetens som värnar om rättsstaten, en ökad rättssäkerhet, integritet och cybersäkerhet samt en hållbar världshandel. ■

Centrum för rättvisa

Centrum för rättvisa är känd som Sveriges ledande organisation för enskildas fri- och rättigheter. I snart 20 år har Mannheimer Swartling bistått med juridisk expertis i processer som organisationen driver.

Centrum för rättvisa bildades 2002 som en ideell och oberoende aktör med uppdrag att värna enskildas fri- och rättigheter. Centrum för rättvisa granskar missförhållanden, informerar enskilda om deras rättigheter och ställer upp som ombud i rättsliga processer där den drabbade saknar kunskap om sina rättigheter eller de ekonomiska resurser som krävs för att hävda dem. Verktyget i arbetet är det juridiska skydd för fri- och rättigheter som finns i lagar, grundlagar, Europakonventionen och EU-rätten.

– En av rättsstatens största utmaningar är att de flesta människor i praktiken saknar möjligheter att tillvarata sina grundläggande fri- och rättigheter. Centrum för

rättvisa jämnar ut oddsen mot mäktiga motparter genom att kostnadsfritt driva enskildas rättsfall mot staten i viktiga fall som blir vägledande, säger Fredrik Bergman, chef för Centrum för rättvisa.

Sedan start har Mannheimer Swartling *pro bono* haft ett nära samarbete med Centrum för rättvisa. Bland annat har byrån bistått med expertis i flera av de rättsfall som har prövats i Högsta domstolen.

– Mannheimer Swartling har varit med från starten och vi är mycket stolta över vårt samarbete. Det är både roligt och givande att få hjälp av byråns vassa jurister i våra fall, och flera av samarbetsfallen har gått hela vägen till Högsta domstolen. Det är ett ömsesidigt kunskapsutbyte som kommer våra klienter till del och som bidrar till att stärka rättssäkerheten i Sverige, avslutar Fredrik Bergman.

BRYSSEL

IT TOWER
AVENUE LOUISE 480
1050 BRYSSEL, BELGIEN

GÖTEBORG

ÖSTRA HAMNGATAN 16
BOX 2235
403 14 GÖTEBORG

HONGKONG

33/F, JARDINE HOUSE
1 CONNAUGHT PLACE
CENTRAL, HONGKONG, KINA

MALMÖ

CARLSGATAN 3
BOX 4291
203 14 MALMÖ

MOSKVA

ROMANOV DVOR BUSINESS CENTRE
ROMANOV PER. 4
125009 MOSKVA, RYSSLAND

NEW YORK

101 PARK AVENUE
NEW YORK, NY 10178, USA

SHANGHAI

19/F, TWO ICC
288 SOUTH SHAANXI ROAD
SHANGHAI, 200031, KINA

STOCKHOLM

NORRLANDSGATAN 21
BOX 1711
111 87 STOCKHOLM

MANNHEIMERSWARTLING.SE

